

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta sijoitusrahastolaista johtuviksi muutoksiksi lainsäädäntöön

Eduskunta on 15 päivänä toukokuuta 1987 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 9 sijoitusrahastolaista johtuviksi muutoksiksi verolainsäädäntöön.

Eduskunnan 13 päivänä helmikuuta 1987 hyväksymä sijoitusrahastolaki on määrätty tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 1987. Lain 1 §:n mukaan sijoitusrahastotoiminnalla tarkoitetaan varojen hankkimista yleisöltä sijoitusrahastoon ja näiden varojen sijoittamista edelleen arvopapereihin. Hyväksyessään hallituksen esityksen sijoitusrahastolaiksi sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta eduskunta samalla edellytti hallituksen saattavan sijoitusrahastolain voimaan siten, että sijoitusrahastotoimintaan ja -säästämiseen liittyvät verolait voidaan saattaa voimaan sijoitusrahastolain kanssa.

Sijoitusrahastotoimintaa saavat harjoittaa osakeyhtiömuotoiset rahoitusyhtiöt, jotka keräävät yleisöltä varoja sijoitettaviksi osakkeisiin ja muihin arvopapereihin. Toiminta eroaa jo nykyisin harjoitetusta sijoitusyhtiötöiminnasta siten, että sijoitusrahastoon kerätyt varat eivät kuulu toimintaa harjoittavalle rahoitusyhtiölle. Tämän tehtävänä on yleisön puolesta sijoittaa rahastossa olevat varat mahdollisimman tuottavasti ja hoitaa niitä sijoittajien edun mukaisesti. Sama rahastoyhtiö voi perustaa useita eri sijoitusrahastoja. Jotta sijoitusrahastotoiminta olisi sijoittajien kannalta mahdollisimman riskitöntä, sijoitusrahastolaki sisältää useita omistajien asemaa turvaavia säännöksiä.

Sijoitusrahastotoiminta on luonteeltaan samanlaista arvopapereihin sijoittamista kuin suora osake- ja arvopaperisäästäminen, josta se eroaa lähinnä mittasuhteittensa, pienemmän riskinsä ja vaivattomuutensa puolesta. Sijoitusrahastotoimintaa olisikin kohdeltava verotuksellisesti mahdollisimman samalla tavalla kuin suoraa arvopaperisäästämistä.

Hallitus ehdottaa, että sijoitusrahastojen voitto-osuudet rinnastettaisiin tuloverotuksessa osakeyhtiöiden jakamiin osinkoihin, joten ne olisivat pääomatuloa ja oikeuttaisivat luonnollisilla henkilöillä samansuuruiseen, kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa 5 200 markan omaisuustulovähennykseen kuin osingot. Rahasto-osuudet olisivat varallisuusverotuksessa veronalaisia varoja. Edellä selostettu rinnastus osinkoon koskisi vain tulo- ja varallisuusverolain mukaan toimitettavaa verotusta. Sijoitusrahaston voitto-osuutta kohdeltaisiin elinkeinoverotuksessa samalla tavoin kuin raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksen sekä arvopaperikauppiaan muuhun kuin käyttöomaisuuteen kuuluvasta osakkeesta saamaa osinkoa.

Sijoitusrahasto-osuuden luovutukseen ehdotetaan sovellettavaksi samoja satunnaista myyntivoittoa, omaisuuden luovutusvoittoa ja elinkeinotoiminnassa saatuja luovutushintoja koskevia säännöksiä kuin muiden arvopapereiden luovutukseen.

Varallisuusverotuksessa sijoitusrahasto-osuus arvostettaisiin pääsäännön mukaan siihen käypään arvoon, joka sillä oli verovuoden lopussa. Verotusarvon vahvistaisi verohallitus. Pörssiosakkeita koskevaa 70 prosentin aliarvostussääntöä ei ehdoteta ulotettavaksi sijoitusrahasto-osuuksiin.

Sijoitusrahastotoiminnan edellytysten turvaamiseksi on välttämätöntä estää veron kertaantuminen. Tämän vuoksi on lakiehdotuksessa ehdotettu, että sijoitusrahasto vapautetaan kokonaan sekä tulon että varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta. Sitä vastoin sijoitusrahastoa hoitava rahastoyhtiö olisi normaalisti verovelvollinen osakeyhtiö, jota koskisivat samat verosäännökset kuin muitakin osakeyhtiöitä.

Ennakkoperintälakia ehdotetaan samalla muutettavaksi siten, että sijoitusrahastosta saadut voitto-osuudet rinnastettaisiin osinkoihin myös ennakonpidäystä toimitettaessa. Verotuslaissa

säädelty varojen ilmoittamisvelvollisuus ehdotetaan ulotettavaksi koskemaan myös sijoitusrahastoissa olevia varoja, vaikka rahastot onkin vapautettu verovelvollisuudesta. Leimaverolakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset sijoitusrahastotoiminnan aloittamista koskevista luvista perittävistä leimaveroista. Myös arvopaperin määritelmän sisältävää säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi, jotta määritelmä kattaisi myös sijoitusrahastolain mukaiset osuustodistukset. Sijoitusrahaston osuustodistuksen luovutuksesta samoin kuin arvopaperien hankkimisesta sijoitusrahastoon perittäisiin siten leimaveroa arvopaperien luovutusta koskevien säännösten mukaan.

Hallitus ehdottaa, että muutokset tulisivat voimaan 1 päivänä syyskuuta 1987. Tulo- ja varallisuusverolakia sovellettaisiin muutetussa muodossaan ensimmäisen kerran vuodelta 1987 toimitetavassa verotuksessa.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut

hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset tarkoituksenmukaisiksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettaa puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä. Valiokunta on kuitenkin täydentänyt 2. ja 4. lakiehdotuksessa olevan viittauksen sijoitusrahastolakiin sanotun lain numerolla.

Valiokunta edellyttää hallituksen seuraavan, miten sijoitusrahastojen leimaverotuksellinen kohtelu vaikuttaa rahastosijoittamiseen. Jos erityisiä epäkohtia ilmenee, valiokunta edellyttää hallituksen ryhtyvän tarvittaviin toimenpiteisiin.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät 1. ja 3. lakiehdotuksen muuttamattomina sekä 2. ja 4. lakiehdotuksen näin kuuluvina:

2.

Laki

verotuslain 33 ja 51 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain 33 §:n 3 momentti ja 51 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 33 §:n 3 momentti 30 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (74/87) ja 51 §:n 3 momentti 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1025/74), näin kuuluviksi:

33 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

51 §

(480/87) tarkoitetun sijoitusrahaston ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä vastaa mainitussa laissa tarkoitetun rahastoyhtiön hallitus.

Yhtymän ilmoitusvelvollisuuden täyttäminen on yhtymän osakkaan velvollisuutena. Yhteismetsän hoitokunta vastaa yhteismetsän ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä. Sijoitusrahastolaissa

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

4.

Laki

leimaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 10 §:n *Päätöstä, pöytäkirjanotetta tai muuta toimituskirjaa* koskevan nimikkeen 3 kohta ja *Rekisteriotetta* koskevan nimikkeen 4 ja 5 kohta, sellaisina kuin ne ovat 9 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (916/83), ja 54 § sekä lisätään 10 §:n *Rekisteriotetta* koskevaan nimikkeeseen, sellaisena kuin se on mainitussa 9 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa, uusi 6 kohta ja 88 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

10 §

Seuraavat toimituskirjat tai viranomaiselle esitettyyn asiakirjaan merkityt lupatodistukset, mikäli ne eivät ole leimaverosta vapaat, on 6 ja 8 §:ssä säädetyn leiman sijasta varustettava leimalla seuraavin määrin:

Päätös, pöytäkirjanote tai muu toimituskirja, jolla myönnetään lupa tai oikeus:

3) pankkiliikkeen tai sijoitusrahastolaissa (480/87) tarkoitetun rahastoyhtiön toiminnan harjoittamiseen:

a) liikepankin perustamiseen 182 000 markkaa;

b) säästöpankin, osuuspankin, kiinnitysluottopankin, hypoteekkiyhdistyksen tai luotto-osakeyhtiön perustamiseen 35 000 markkaa;

c) liikepankin, säästöpankin, osuuspankin, kiinnitysluottopankin tai hypoteekkiyhdistyksen

sivukonttorin taikka rahastoyhtiön perustamiseen Suomessa 18 000 markkaa ja liikepankin sivukonttorin perustamiseen ulkomaille 30 000 markkaa;

d) liikepankille tai kiinnitysluottopankille sijoittaa ulkomaisten luotto- ja rahoituslaitosten osakkeisiin, osuuksiin ja muihin osakkuuksiin, 10 000 markkaa.

Rekisteriote:

(4—6 kohta kuten hallituksen esityksessä)

54 ja 88 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1987

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mäki-Hakola, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet E. Aho, Ajo, Ala-Kapee, Hietala, Hokkanen (osittain),

Järvenpää (osittain), Laaksonen, Maijala, Malm, Mattila, Pekkarinen, Rusanen, Sasi (osittain), Savolainen, Tenhiälä ja Viljanen (osittain) sekä varajäsenet Hämäläinen, Ikkala ja Seppänen.

Vastalause

Sijoitusrahastolla on tarkoitus parantaa piensäästäjien mahdollisuuksia turvallisesti ja vaivattomasti osallistua arvopaperisäästämiseen. Uusi

järjestelmä vähentää piensäästäjien sijoitusriskiä ja samalla parantaa heidän oikeusturvaansa.

Rahastojen toimintamahdollisuuksien kannalta

on tärkeää, että niiden kautta tapahtuva arvopaperisäästäminen asetetaan verotuksellisesti samaan asemaan kuin suorat osakesijoitukset. Se toteutuu kuitenkin vain tulo- ja varallisuusverotuksen osalta. Hallituksen esityksen mukainen ratkaisu johtaisi siihen, että leimaverotuksessa sijoitusrahaston kautta tapahtuvat osakesijoitukset joutuisivat kahdenkertaisen verotuksen kohteeksi.

Kahdenkertainen leimavero heikentää sijoitusrahastojen toimintaedellytyksiä. Siten perusteluissa esitetty tavoite tarjota piensäästäjille suo-

raan osakesijoitukseen nähden tasavertainen mutta luotettavampi ja vaivattomampi sijoitustapa ei käytännössä toteudu.

Hallituksen esitykseen sisältyvää leimaverolain muutosta tulisikin täydentää siten, että leimaveroa ei lainkaan suoriteta sijoitusrahastojen osuustodistuksia lunastettaessa.

Ehdotammekin,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä 4. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

leimaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 10 §:n Päätöstä, pöytäkirjanotetta tai muuta toimituskirjaa koskevan nimikkeen 3 kohta ja Rekisteriotetta koskevan nimikkeen 4 ja 5 kohta, sellaisina kuin ne ovat 9 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (916/83), ja 54 § sekä lisätään 10 §:n Rekisteriotetta koskevaan nimikkeeseen, sellaisena kuin se on mainitussa 9 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa, uusi 6 kohta, 55 §:ään uusi 2 momentti ja 88 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

10 ja 54 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

55 §

Leimaveroa ei suoriteta, kun sijoitusrahastolain (480/87) mukainen sijoitusrahasto lunastaa liikkeelle laskemiaan sijoitustodistuksia.

88 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1987

Esko Aho

Kalevi Mattila

Matti Maijala

Mauri Pekkarinen
Hannu Tenhiälä